

Р І Ш Е Н Н Я

КОЛЕГІЇ МІНІСТЕРСТВА ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

“21.” 09. 2021р.

Протокол № 9/1-4

Про законопроект «Про освіту
дорослих»

Розглянувши та обговоривши доповідну записку директорату фахової передвищої, вищої освіти про проект Закону України «Про освіту дорослих», КОЛЕГІЯ УХВАЛЮЄ:

1. Доповідну записку «Про законопроект «Про освіту дорослих» взяти до відома.

2. Генеральному директору директорату фахової передвищої, вищої освіти (Шаров О.):

1) провести узгоджувальні наради щодо доопрацювання законопроекту з представниками роботодавців та інших заінтересованих сторін;

2) забезпечити в установленому порядку подання проекту Закону України «Про освіту дорослих» на розгляд Кабінету Міністрів України.

3. Контроль за виконанням рішення колегії покласти на першого заступника Міністра Вітренка А.

Голова колегії,
Міністр

Сергій ШКАРЛЕТ

ДОПОВІДНА ЗАПИСКА
про законопроект «Про освіту дорослих»

Проект закону «Про освіту дорослих» розроблено на виконання плану заходів з виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 25 жовтня 2017 р. № 1106, та Плану підготовки проектів нормативно-правових актів, необхідних для забезпечення реалізації Закону України «Про освіту», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 13.11.2017 № 1475.

Законопроект розроблено робочою групою, створеною наказом Міністерства освіти і науки України.

При підготовці проекту Закону враховано досвід і основні рекомендації Європейського Союзу з питань розвитку освіти впродовж життя, освіти дорослих та вітчизняні напрацювання та дослідження з цього питання, зокрема дослідження «Державна політика у сфері освіти дорослих», проведене в 2021 році.

Відповідно до міжнародних рекомендацій, стану та перспектив розвитку системи вітчизняної освіти, її законодавчої бази, суспільних потреб визначено проблеми, що потребують вирішення, мету, цілі законопроекту, сформульовано основні принципи і завдання освіти дорослих.

Основні завдання законопроекту полягають у тому, щоб закріпити освіту дорослих як окремий складник освіти, що має суспільну цінність, упорядкувати її структуру, закласти інституційні основи співробітництва між державою, органами місцевого самоврядування та провайдерами освіти дорослих, а також передбачити елементи саморегулювання у сфері освіти дорослих.

Законопроект:

1. Визначає цільові функції освіти дорослих:
особистісно орієнтована освіта і навчання (пріоритетом є особистість і родина);

громадянська освіта (розвиток особи в інтересах держави і суспільства);
безперервний професійний розвиток працівників (розвиток професійних компетентностей для особистих професійних потреб і потреб роботодавця).

Визначає складники освіти дорослих:

компенсаторна освіта (здобуття будь-яких рівнів загальної середньої освіти дорослими особами);

формаційна освіта (здобуття професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти, що передбачає можливість повторного безоплатного здобуття через 7 років), вищої освіти);

професійне навчання – удосконалення загальних та професійних компетентностей працівника шляхом реалізації програм професійного

навчання, у тому числі індивідуальних, як правило, на виробництві, за ініціативи і відповідальності роботодавця;

додаткова освіта – вільна і необмежена, у тому числі післядипломна освіта – регламентована і (майже) обов'язкова у певних випадках.

2. Закладає механізми визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та інформальної освіти в системі формальної освіти, присудження повних та/або часткових освітніх кваліфікацій, для присвоєння повних та/або часткових професійних кваліфікацій.

3. Пропонує демократичну і гнучку систему організації освітнього процесу неформальної освіти дорослих, що може враховувати інтереси і можливості його учасників. Основними формами організації освітнього процесу у неформальній освіті дорослих визначено освітні, просвітницькі заходи (семінари, практикуми, тренінги, вебінари, майстер-класи тощо) та освітні проекти для дорослих.

4. Педагогічна, науково-педагогічна діяльність у сфері післядипломної освіти дорослих прирівнюється до педагогічної, науково-педагогічної діяльності педагогічних або науково-педагогічних працівників у закладах освіти, що здійснюють освітню діяльність на відповідних рівнях освіти. Особи, які забезпечують освітній процес у додатковій освіті та професійному навчанні, є педагогічними працівниками.

5. Визначає типи надавачів послуг у сфері освіти дорослих і їхній статус.

Центри освіти дорослих – створюються як юридичні особи публічного чи приватного права або структурні підрозділи державних (за згодою їх засновників) або комунальних закладів освіти, культури, спорту чи охорони здоров'я. Комунальні центри освіти дорослих створюються органами місцевого самоврядування з метою забезпечення потреб в освіті дорослих територіальних громад району або міста із розрахунку щонайменше одного центру освіти дорослих на район або місто з населенням понад 50 тисяч осіб.

Заклади післядипломної освіти – як заклад освіти, основним видом діяльності якого є забезпечення безперервного професійного розвитку, зокрема післядипломної освіти, працівників однієї або декількох галузей на загальнодержавному, міжрегіональному або регіональному рівні. Заклади післядипломної освіти можуть здійснювати перепідготовку осіб з професійною (професійно-технічною) освітою, підготовку осіб з фаховою передвищою освітою за іншою спеціальністю та з вищою освітою за іншою спеціальністю (спеціалізацією, предметною спеціальністю, галуззю знань).

6. Передбачається утворення Національної комісії з питань освіти дорослих та громадянської освіти як постійно діючого дорадчого органу при МОН.

Завданнями Комісії є:

моніторинг та аналіз потреби в освіті дорослих;

узагальнення світового та вітчизняного досвіду освіти дорослих;

аналіз стану освіти дорослих в Україні;

визначення пріоритетних напрямів громадянської освіти;

надання пропозицій щодо вдосконалення законодавства у сфері освіти дорослих;

сприяння залученню представників інститутів громадянського суспільства, українських і міжнародних експертів до розвитку освіти дорослих;

розроблення методичних рекомендацій для надавачів послуг у сфері освіти дорослих щодо підвищення якості та вдосконалення освітніх програм у сфері освіти дорослих.

7. Законопроект містить норми, що забезпечують солідарну відповідальність держави (забезпечення фінансування компенсаторної та формаційної освіти), бізнесу (відповідальність за професійний розвиток працівників та гарантований % робочого часу для цього), громад (розвиток мережі надавачів освітніх послуг) і громадян (усвідомлення потреби безперервного навчання) за функціонування та розвиток системи освіти дорослих.

8. Передбачається також розширення джерел фінансування для надавачів послуг у сфері освіти дорослих (можливість запровадження відповідних освітніх програм на різних рівнях і їх фінансування з бюджетів різного рівня) та інші новації.

Станом на 14.09.2021 р. майже завершено погодження проекту закону центральними органами виконавчої влади та іншими заінтересованими сторонами.

Погоджено без зауважень: Міністерством культури та інформаційної політики України, Міністерством цифрової трансформації України, Міністерством оборони України, Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини, Українська асоціація освіти дорослих.

Погоджено із зауваженнями: Міністерством молоді та спорту України, Міністерством розвитку громад і територій України, Спільним представницький орган репрезентативних всеукраїнських об'єднань профспілок на національному рівні, Національна академія педагогічних наук України, Національне агентство кваліфікацій.

Законопроект не погоджено Міністерством охорони здоров'я України (надіслано на повторне погодження).

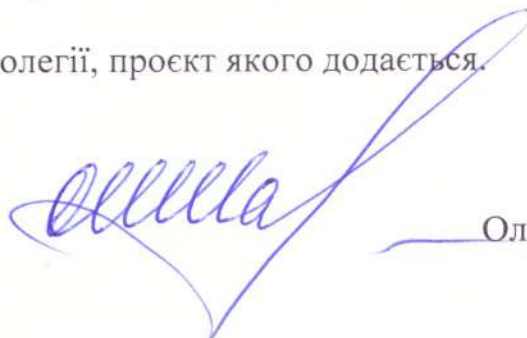
Інформація про погодження не надійшла від Міністерства фінансів України та Міністерства економіки України.

Всього Міністерство отримало понад 50 зауважень та пропозицій до законопроекту, за результатом розгляду яких прийнято зважені рішення.

Після завершення врегулювання усіх принципових розбіжностей та погодження проекту закону усіма заінтересованими сторонами, проходження правової та антикорупційної експертизи законопроект буде направлено на розгляд Уряду.

Просимо ухвалити рішення колегії, проект якого додається.

Генеральний директор
директорату фахової передвищої,
вищої освіти

Олег ШАРОВ